

Стефанія Олійник

ФЕСТИВАЛЬ МУЗИКИ ПАУЛЯ ГІНДЕМІТА У ЛЬВОВІ

Впродовж 20–27 вересня у Львові відбувся доволі неформатний, навіть у контексті академічної музики, фестиваль, присвячений лише одній постаті – німецькому композиторові Паулю Гіндеміту. Як творчість композитора, так і присвята йому фестивалю викликала багато питань і неабияке зацікавлення, а відтак – мистецький і суспільний резонанс.

«Чому саме Гіндеміт?» – перше питання, яке виникло при знайомстві з афішею фестивалю. Музика німецького композитора ХХ століття не часто зустрічається в програмах концертів, а широкому загалові це ім'я достеменно невідоме. Ймовірно, таке питання задав собі багато хто: любителі музики, що вирішили познайомитися з ще одною непересічною постаттю в мистецтві, професійні музиканти, які отримали можливість розширити власну обізнаність з музикою Гіндеміта, музикознавці, літератори та інтелектуали – через наявність в афіші фестивалю, окрім концертних програм, ще й цікавих лекцій від німецьких та українських дослідників мистецтва. Жару у вогонь підкидала постійна інформаційна присутність #lvivhindemithfest в соціальних мережах, якісне інформування, організація та донесення до потенційного відвідувача фестивалю усіх цікавинок, пов'язаних з подіями. Це, а також не в останню чергу – «на всі події вхід вільний і бажаний» – забезпечило організаторам фестивалю, мистецькій спільноті *Collegium Musicum*, заповнені зали та мистецький резонанс.

«Чому саме Гіндеміт?», – ми запитали у директора фестивалю, співзасновника мистецької спільноти *Collegium Musicum* Тараса Демка. «Чому Гіндеміт? В усякому разі не через ніякі ювілеї, і не за плануванням, я б сказав – це було дуже щиро і йшло звідкись із середини. Пошук, експеримент, дух часу – а ми шукаємо свій». Для репертуару концертів спільноти *Collegium Musicum* характерне часте виконання барокової музики, музики поліфонічної доби. Пауль Гіндеміт, композитор хоч і ХХ століття, однак має кліше модерніста-неокласика, зокрема, завдяки зверненню до музичної мови, символіки минулих епох та широкого використання поліфонічної техніки вже у музиці модерної доби. Можливо, саме через це постать Гіндеміта так привабила організаторів, що вилилося в унікальний на усьому пострадянському просторі фестиваль його музики.

Однак фестиваль творять не організатори, а в першу чергу музиканти, що виконують музику того чи іншого композитора. Без наявності багатьох молодих музикантів, що мають в репертуарі твори П. Гіндеміта, звичайно нічого б не відбулося. Програма концертів була сконцентрована навколо камерно-інструментальної та фортепіанної музики німецького композитора усіх періодів його творчого життя. Слухачі змогли ознайомитися із широкою панорамою інструментальних сонат П. Гіндеміта – для скрипки (у виконанні Галини Корінець, Петра Тітяєва, Ксенії Косаревої), віолончелі (Віктор Рекало), контрабасу (Назар Стець), фортепіано (Костянтин Товстуха, Поліна Сасько, Дмитро Чоні), флейти (Наталія Кожушко, Дмитро Гнатів), кларнету (Дмитро Пашинський) та туби (Тихон Шуляк) та ін.; різноманітними інструментальними п'єсами для фортепіано, альту, віолончелі із

супроводом фортепіано, для флейти-соло, контрабасу-соло тощо. Був також представлений сегмент камерно-інструментальної музики Гіндеміта – виконання Струнного квартету № 7 (*Collegium Musicum Quartet*), Струнного тріо № 1 (Ксенія Косарева – скрипка, Лідія Лакас – альт, Віктор Рекало – віолончель), Тріо для альту, тенор-саксофона і фортепіано (ансамбль *Sed contra*). Найцікавішим у виконанні музикантів з різних міст України було неодноманітне і різнопланове ставлення до музики Гіндеміта. Як виявилось, в українській виконавській школі немає однозначної традиції виконання музики німецького композитора, кожен музикант обирає власне трактування: з боку романтичної експресії чи сухої поліфонічної мови, деталізованого, однак стриманого класичного виконавства чи еклетики модерної доби, яка дозволяє абсолютно граничні перепади настроєвості. Така ситуація склалася насправді через недостатню обізнаність музикантів з творчістю Гіндеміта та присутніх у музикознавстві різнопланових кліше щодо його музичної мови: «композитор-модерніст, неокласик, поліфоніст», які аж ніяк не сприяють утворенню цілісної картини бачення і розуміння музики автора.

«Ніхто краще не розкаже про свого композитора, як німець» – така репліка прозвучала зі слухачької аудиторії після лекції «Пауль Гіндеміт. Естетика творчості» німецького музикознавця Гельмута Льюоса (модератор – Любов Кияновська), що також відбулася в контексті фестивалю. І справді, ця розповідь багато додала в розумінні стилю композитора і трактуванні його творчості. Як і будь який митець, Гіндеміт не уникнув складних пошуків власного *Я*, які виявилися ще й гранично протилежними на ранньому і пізньому етапах творчості – від радикального бунтарства проти велетів розквіту німецької музики доби Бароко, Класицизму, Романтизму (Бах – Бетовен – Брамс) до повернення до осердя національних традицій (поліфонічного стилю в неокласичний період творчості).

Серед інших лекцій фестивалю доповідачами були українські дослідники творчості Пауля Гіндеміта та контексту його епохи: Віталій Вишинський «Час та його організація в музиці ХХ–ХХІ століть», Богдан Стороха «Грюневальд, Гіндеміт і Німеччина першої третини ХХ століття» та Олесь Найдюк «Пауль Гіндеміт в українському музикознавстві», яка при нагоді також провела презентацію оновленої «Української музичної газети».

У підсумку будь-якого успішного фестивалю виникає чергове незручне запитання: «А чи буде продовження? Чи стане Lviv Hindemith Fest щорічним?». Тарас Демко вважає, що для цього є всі передумови: потенціал, контакти, навіть зовнішня підтримка. Насправді, у спільноти *Collegium Musicum* є всі перспективи, і головне – натхнення, творити нові фестивалі.

А можливо, це буде не Пауль Гіндеміт, а якась інша мистецька постать, яка вартує, щоб отримати власну оцінку у львівської аудиторії?

